

У воћњаку у фебруару

Автор(и): проф. Мария Боровинова

Дата: 22.02.2020 Брой: 2/2020

Vrste voćaka napadaju brojni insekti, grinje, virusi, fitoplazme, bakterije i gljive koji, pod povoljnim uslovima za njihov razvoj, mogu potpuno uništiti voćni urod. Neki od njih takođe uzrokuju prevremenu smrt stabala.

Proizvodnja visokokvalitetnog voća je nemoguća bez zaštite ovih vrsta od štetočina.

Mere za zaštitu voćaka od bolesti i štetočina moraju početi već u februaru. Tokom ovog meseca veliki deo voćnih vrsta je u fenofazi prinudnog mirovanja zbog nepovoljnih temperatura. Topli periodi tokom ovog meseca mogu dovesti do aktivacije životnih procesa kako u voćnim vrstama tako i u njihovim štetočinama. Ovo zahteva da mere za zaštitu voćaka od bolesti i štetočina počnu već krajem zime.

Tokom toplih dana februara može se izvršiti oranje kako bi se zakopalo opalo lišće, ako to nije urađeno u jesen. Ova obrada zemljišta takođe uništava deo lutki višnjinog voćnog muvača, lažne gusenice pilice na koštičavom voću, pilice višnje, crne pilice šljive, prezimljujuće forme višnjinog/trešnjinog pipuna, pipuna cvetova jabuke i cvetne zujale jabuke.

Oranje u opalo lišće pomaže u smanjenju infekcije krastavosti kod jabuke i kruške, cilindrosporioze kod trešnje i višnje, crvenih pegavosti lišća kod šljive, itd. Navedene bolesti izazivaju gljive koje prezimljuju u zaraženom opalom lišću.

Oranjem u lišće takođe se smanjuje prezimljujuća zaliha vrsta minera lišća, koje prezimljuju u opalom lišću. Prilikom oranja u lišće, mora se voditi velika briga da se ne povredi korenski sistem, što dovodi do infekcija bakterijskim rakom ili uzročnicima truleži korena. Dubina oranja treba da se odredi prema starosti zasada i tipu podloge.

Tokom ovog perioda vrši se rezidba za formiranje voćaka i, istovremeno sa njom, uklanjaju se zaraženi izdanci: pepelnica kod jabuke, krastavost kod kruške, crna trulež kod voćaka, citosporin rak, olovna/srebrna bolest lišća kod voćaka, rupičavost lišća kod koštičavog voća. Takođe se seku zaraženi izdanci od vatrene plamenjače kod jabučastog voća i bakterijskog raka (*Pseudomonas syringae*) kod koštičavog voća, ako nisu uklonjeni tokom vegetacionog perioda, što je najprikladniji trenutak. Takođe se seku oštećene grane od leopard moljca, drvozdera, kozjeg moljca, staklastog moljca jabuke i izdančara jabuke.

Nakon sanitarne rezidbe, rane se premazuju belom lateks bojom u koju se dodaje Champion ili Funguran. Sve posećene grane i grančice se uklanjaju iz voćnjaka i spaljuju kako ne bi služile kao izvor infekcije.

Jedna od agrotehničkih mera za ograničavanje razvoja krastavosti jabuke je zalivanje za navodnjavanje krajem zime, kojim se može ubrzati i završiti u kraćem periodu iscjeljivanje ("pucanje") prezimljujućih spora krastavosti. Ovo zalivanje treba izvršiti pre nego što pupoljci počnu da se razvijaju.

Tokom toplih dana februara i prve polovine marta, voćne vrste se prskaju kako bi se smanjila prezimljujuća zaliha: jaja crvene voćne grinje, smeđe grinje, zelene lisne vaši jabuke, ružičaste lisne vaši jabuke, vaši trputca na jabuci, lisne vaši kruške, lisne vaši kruške koje stvaraju mehuriće (*Psylla pyri* – Reaumur-ova kruškina buva), crne vaši trešnje, brašnaste vaši breskve, staklene vaši breskve, vaši koje uvijaju lišće, velike vaši breskve, male i velike vaši šljive, malog zimskog moljca, velikog zimskog moljca, ružinog savijača, glogovog savijača, smeđepegavog savijača; larvi kalifornijske štitaste vaši, žute ostrigske štitaste vaši, lažne kalifornijske štitaste vaši, štitaste vaši jabuke. Protiv ovih štetočina na jabuci, kruški, trešnji, višnji, kajsiji, breskvi i šljivi, tretmani se

izvode preparatima na bazi parafinskog ulja – Ovipron Top EC – 2.5–3.5 l/da, Ovitex EC – 2 l/da, Ecstyoil EC – 375–1500 ml/da, Insectoil Key – 375–1500 ml/da, Laincoil EC – 1500 ml/da.

Za istovremenu kontrolu uvijanja lišća breskve, krastavosti kod kruške i breskve, rupičavosti i smeđe truleži kod koštičavog voća, bakterijskog raka (plamenjače) kod trešnje, višnje i kajsije izazvanog *Pseudomonas syringae*, džepova (mehurića) kod šljive, jednom od fungicida koji sadrže bakar se dodaje gore pomenutim preparatima – bordoja smeša 1%, Bordo Mix 20 WP – 500 g/da, Funguran OH 50 WP – 0.3%, Champion WP – 0.3%, Kocide 2000 WG – 0.3%.

Kod kruške treba pratiti razvoj kruškine buve, posebno napuštanje zimskih skloništa i raseljavanje prezimelih odraslih jedinki na nabubrele pupoljke, odakle počinju da sišu biljni sok. Pri visokoj gustini štetočina (1 odrasla jedinka na 10 plodonosnih izdanaka) neophodno je prskati protiv odraslih jedinki pre polaganja jaja jednim od insekticida: Vaztak New 100 EC – 0.02%, Decis 2.5 EC – 0.03%, Dekka EC – 75 ml/da, Lamdex Extra WG – 80–100 g/da, Meteor (15.7 g/l) SC – 0.09%, Sineis 480 SC – 30–43.7 ml/da, Sumi Alpha 5 EC – 0.02%.

Kod trešnje i višnje, tokom ovog perioda stabla se protresaju kako bi se utvrdila gustina višnjinog/trešnjinog pipuna – kada se utvrdi 3–5 odraslih jedinki po stablu, vrši se prskanje sa Meteor (15.7 g/l) SC – 0.06–0.09%.

Zimsko prskanje treba sprovoditi samo kada postoji dokazana neophodnost, odnosno kada gustina prezimljujućih formi štetočina premašuje ekonomski prag štetnosti. Za pojedine štetočine ovi pragovi su: crvena voćna grinja – 60–80 prezimljujućih jaja na 10 cm izdanka; lisne vaši – 15–20 prezimljujućih jaja na 1 m jednogodišnjeg do trogodišnjeg izdanka; zimski moljci – 2–5 jaja na 2 m jednogodišnjeg do trogodišnjeg izdanka; voćni smotavac – 0.5 do 1 štit na 1 m trogodišnjeg izdanka; savijači – 3–5 legala jaja po stablu; kalifornijska štitasta vaš – prisustvo; druge štitaste vaši – 20–30 jedinki na 1 m izdanka; kruškina buva – 1 odrasla jedinka ili 8–10 jaja na 10 plodonosnih izdanaka; crna vaš trešnje – 5–10 jaja na 10 cm izdanka. Ovo zahteva da proizvođači traže savete od stručnjaka za zaštitu bilja, čime se izbegavaju nepotrebni troškovi i smanjuje štetno dejstvo korišćenih pesticida na životnu sredinu.

Količina rastvora za prskanje potrebna za zimsko prskanje određuje se u zavisnosti od starosti stabala i formirane krošnje. Obično se koristi od 80 do 150 litara rastvora za prskanje po dekaru.

Važan uslov za efikasnost suzbijanja prezimljujućih formi štetočina je dobro kvašenje svih delova krošnje. Preparati na bazi parafinskog ulja deluju tako što formiraju tanak sloj koji prekrivenim štetočinama uskraćuje pristup kiseoniku i tako ih guši.